

A beszéd- és értelemgyakorlatok tantárgy célja, tartalma és módszertana Nagy László vezérkönyve alapján

JUHÁSZ VALÉRIA

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Magyar és Alkalmazott

Nyelvészeti Tanszék

juhaszvaleria@jgypk.szte.hu

Előadásomban Nagy László 1871-ben írt *Vezérkönyv a beszéd- és értelemgyakorlatok tanításában – a népiskolák első és második osztálya számára* című tantárgyi útmutatóját elemzem annak célja, módszertana és tartalma alapján. Kiemelt figyelmet fordítok azon elemekre, amelyek kritikai értékelés után újra beépíthetők lennének a mai oktatásba. Nagy módszertanának alapja az induktív tanulás a szemléltetésen és a szemléletességen keresztül. Bemutatom, hogy ez a tantárgy multidiszciplináris szemléletben, a tantárgyi integrációt megvalósítva készítette elő egyrészt az írás- és olvasástanítás technikai megalapozását, például használati tárgyak vonalrajzait használva az íráselemek előkészítésénél, a memóriát is erősítő rímes, ritmusos versek együttmondásával, a kórusban való feleléssel, valamint a fonématudat kialakításával. Másrésztől olyan mondatok megtanításával és begyakoroltatásával fejlesztette a beszédértést, illetve a szövegalkotást, amelyek nyelvi formába öntve képezték le a körülöttünk lévő világ összefüggéseit és az arról való gondolkodást. Nagy fontosnak tartotta a fogalmak viszonyainak tanítását, a faj- és nemfogalom kialakítását, a felosztást és osztályozást, a részegész viszonyokat, a részekre bontást, az összehasonlítást: a hasonlóságok és különbségek megfigyelését, a gondolkodásra nevelést.

Kulcsszavak: beszéd- és értelemgyakorlatok, írás-olvasás előkészítés, fonématudat, beszédértés-fejlesztés, szövegalkotás-fejlesztés